

500 שנים למהפיכה הפרוטסטנטית

יסכה הרני

2019 חיפה

www.yiscaharani.com

A map of Europe with three distinct regions highlighted in different colors. The northern and western parts of Europe, including the British Isles, Scandinavia, and parts of Central Europe, are colored blue. The southern and eastern parts of Europe, including the Mediterranean basin and the Balkans, are colored green. The eastern part of Europe, including Russia and Turkey, is colored red. The text 'פרוטסטנטים' is overlaid on the blue region, 'אורתודוקסים' is overlaid on the red region, and 'קתולים' is overlaid on the green region.

פרוטסטנטים

אורתודוקסים

קתולים

**הכנסייה
הקתולית**

פרוטסטנטיות
מרטין לותר
1517

**כנסייה
לותרנית**

טמפלרים
1854

**כנסיות
רפורמיות**
צבינגלי 1520
קלוין 1536

פרסביטריאנים
ג'ון נוקס 1560

**אנא-
בפטיסטים**

אמיש
1693

מנוניטים
1537

**כנסייה
אנגליקנית**
1534

קוויקרים
פוקס 1648

מתודיסטים
ווסלי 1738

אנא-
בפטיסטים

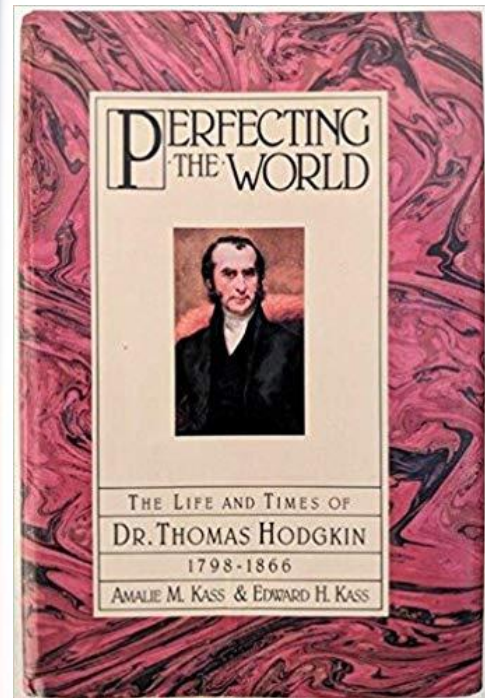
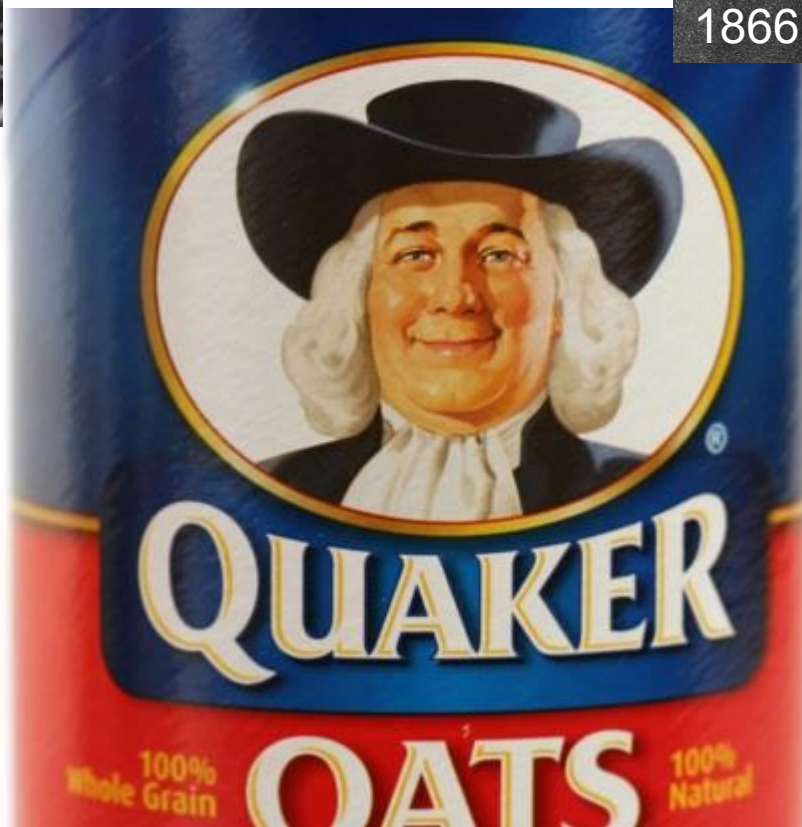
קוויקרים

1896 - 1811

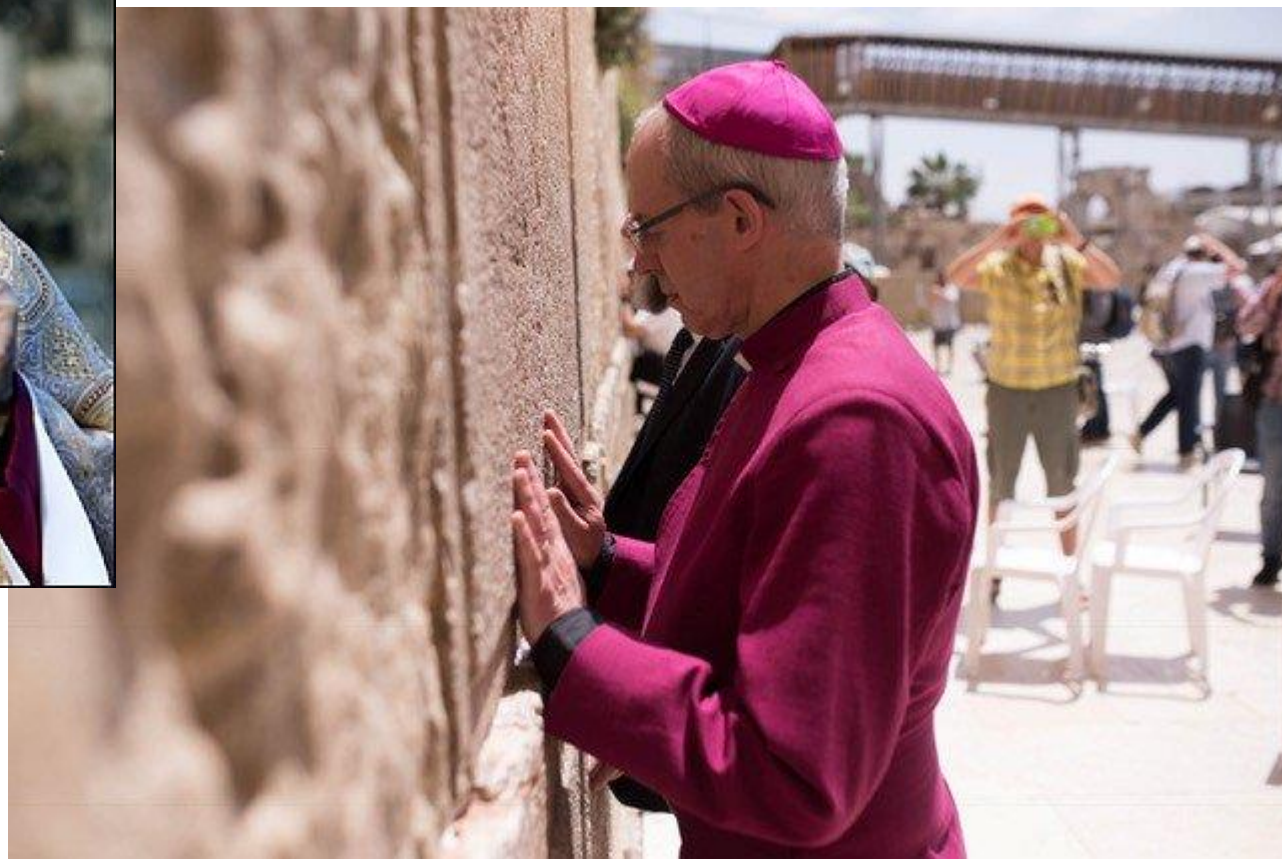
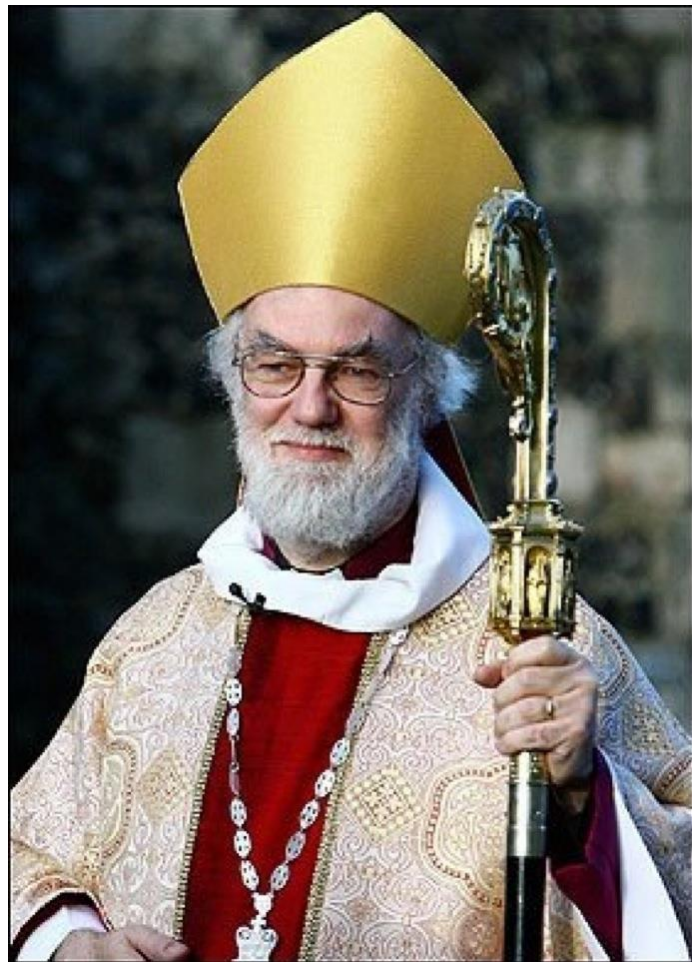

1866 - 1798

הסמכת הבישוף הלותרני לארץ הקודש: איברהים אזאר

ג'סטין וולבי, ארכיבישוף קנטרברי, 2017

St Giles' Church
1092

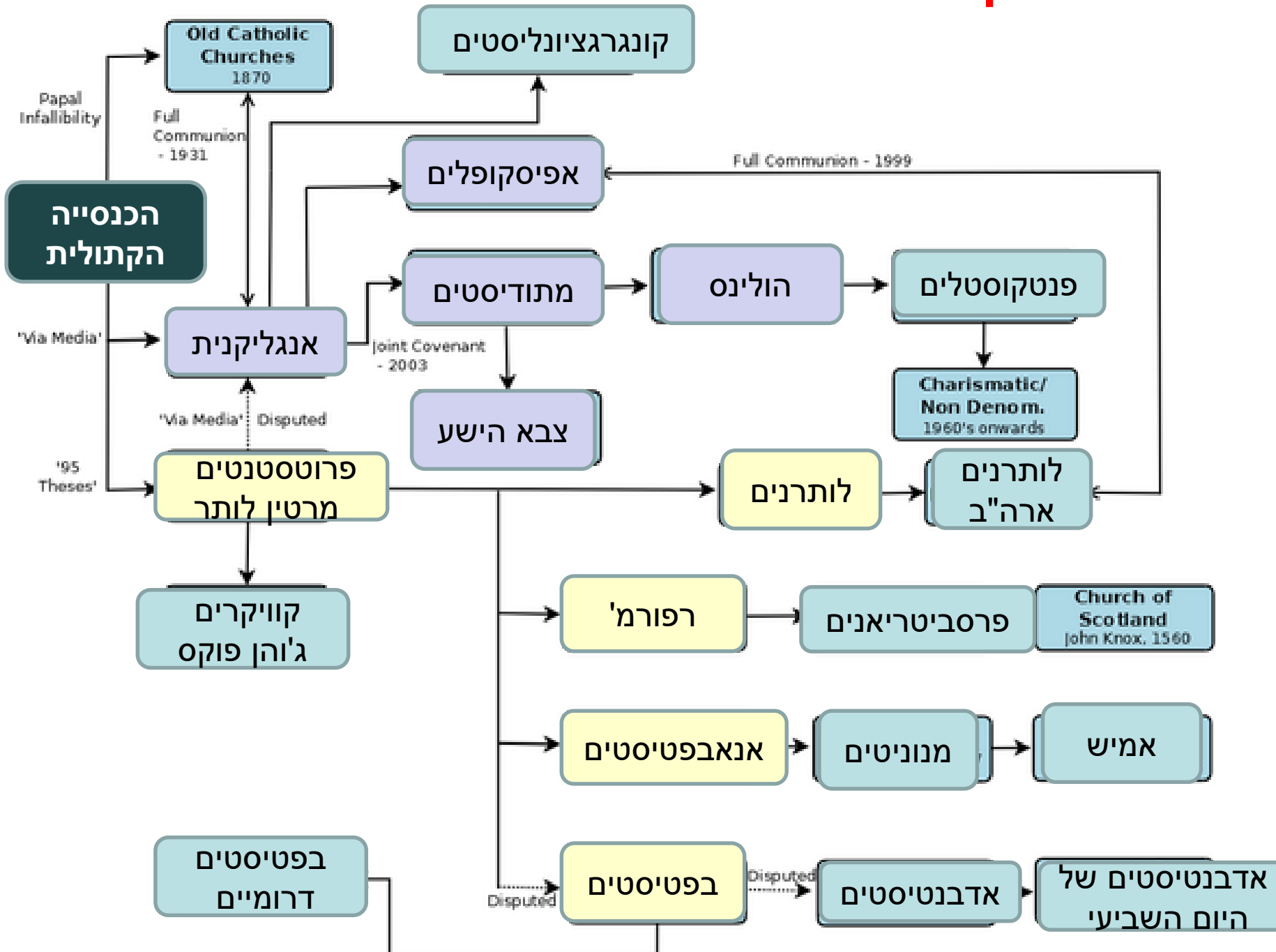
Welcome to
St. Giles' Church
Parish of the Archdiocese of
ST. GILES' CHURCH
Saturday Vigil Eucharist - 6 pm
Sunday Morning Eucharist - 9 am
Thursday Holy Communion - 10 am

St Giles' Church welcomes
young people, old people, single people, undergraduates, postgraduates, married people, divorced people, gay people, trans people, happy people, sad people, agnostics, saints, sinners, practising Christians of all denominations, non-practising Christians, those of all faiths and those without, families with or without children, single parents, the homeless...

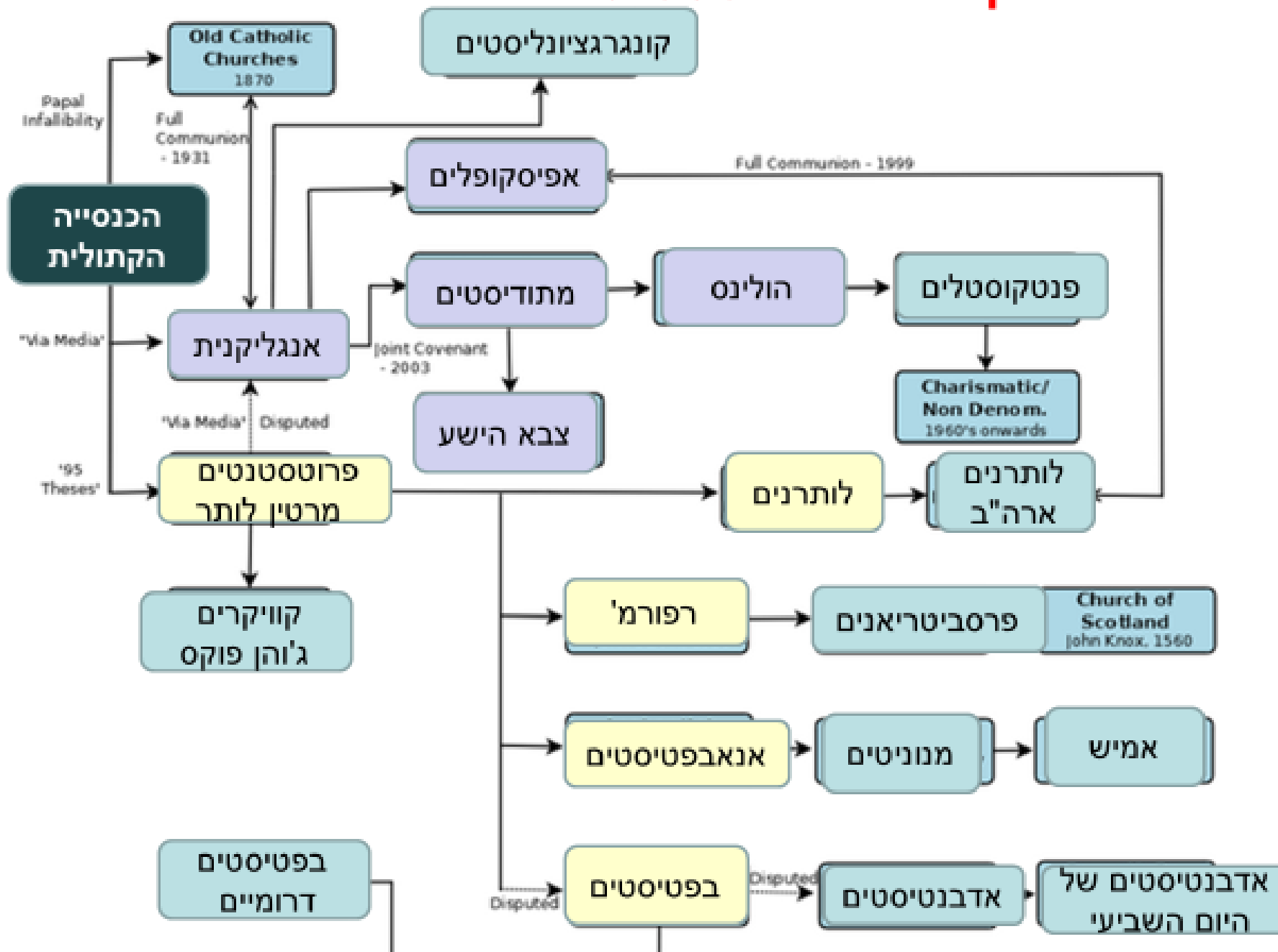
Open Daily 9am-5pm Services Saturday 6pm | Sundays 9am | Thursday 10am [saintgileschurch](https://www.facebook.com/saintgileschurch)

הקבוצות הפרוטסטנטיות

הקבוצות הפרוטסטנטיות

משבר ימי הביניים

* הרעב הגדול 1315-1317

* הדבר השחור 1347-1351

* גלות אבינון 1378-1417

* נפילת קונסטנטינופול 1453

* גיוס כספים לשיפוץ כנסיית סן פייטרו ע"י

מכירת אינדולגנציות

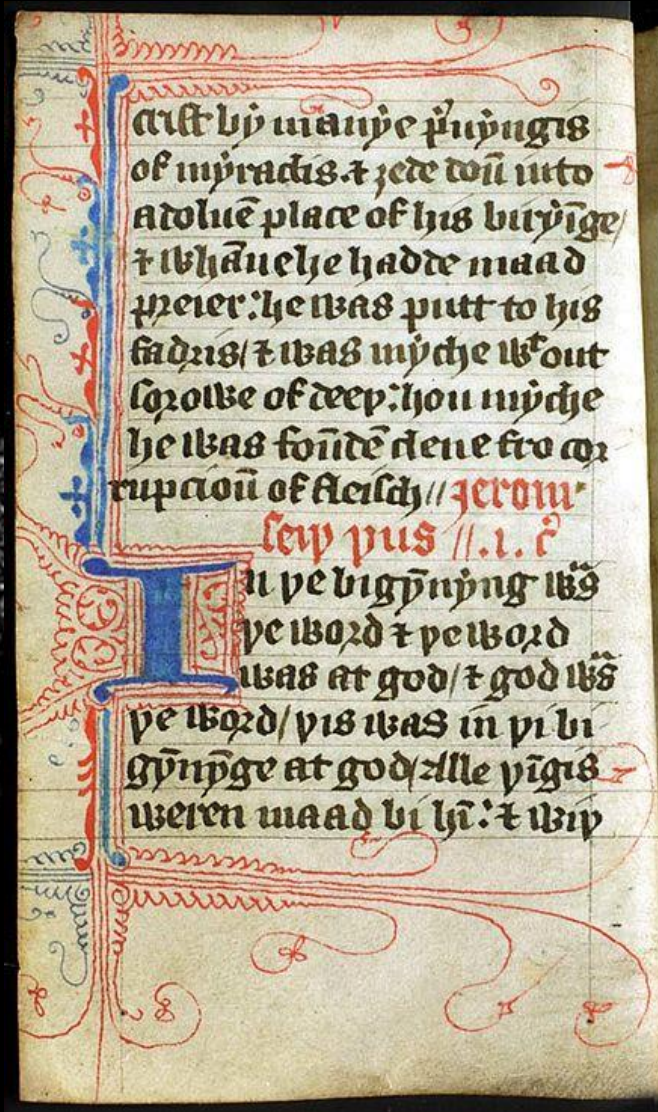

המורה:

ג'ון ויקליף

John Wycliffe

1384 - 1331

First by manye pynngis
of myracles & zede toū into
atolue place of his buryngē
& whāue he hadde maad
preier: he was putt to his
fadris & was myche wout
sorowe of deap: hou myche
he was foude deue fro cor
ruptaōū of fleisch // **Jerom**

sey pus // .i. c

In ye bigynnyng wās
ye word & ye word
was at god / & god wās
ye word / yis was in yi bi
gynnyge at god / alle yigis
weren maad bi hi: & wip

התלמיד:

יאן הוס

1425 - 1372

כיכר ההוצאה להורג - פראג

שריפת עצמות וויקליף

אמירתו של יאן הוס למראה אישה
המקוששת זרדים לשריפתו:
"הו, תמימות קדושה"
O sancta simplicitas!

וויליאם טינדייל –

WILLIAM TINDALL

תרגום כתבי הקודש

לאנגלית

הוצא להורג ב 1536

1538

צו מלכותי:

בכל כנסייה

יהיה עותק אחד

של כתבי הקודש

באנגלית...

WILLIAM TINDALL

(טינדייל הוצא להורג ב 1536)

מרטין לותר 1483 - 1547

כתבי הקודש

בלבד:

המדריך

האבסולוטי

לחיים הדתיים.

fol. A 86
342 1/2, 151
Handwritten notes in cursive script, including 'Handwritten' and 'Luther'.

*Diese Bibel ist von einem so guten Menschen,
 demselben Luther, der diese Bibel nicht nur
 geschrieben, sondern auch durch seinen
 Sohn, den er hieß, in die deutsche Sprache
 übertrug. Er hat sie in der Stadt
 Wittenberg geschrieben. Fol. 47. 48*
*Conf. S. J. Baumgarten Kaufm. an so fall. Bibliothek
 den 11. p. 11. vom 1. April 1800. 20. 21. 22. 23. 24. 25.
 in 1800. Fol. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.
 - fol. 47. 48.*

Diese wird
 Jahr 1534.

**Biblia/ das ist/ die
 ganze Heilige Sch
 riftte Deutsch.
 Mart. Luth.
 Wittenberg.
 Begnadet mit Kür
 fürstlicher zu Sachsen
 freibeit.
 Bedruckt durch Hans Lufft.
 M. D. XXXIII.**

Sola Scriptura

Ita dicit dominus deus.

Sic dicit Papa.

שלוש המסות הלותרניות של 1520:

אל האצולה הנוצרית של העם הגרמני; (An den christelichen Adel deutscher Nation);

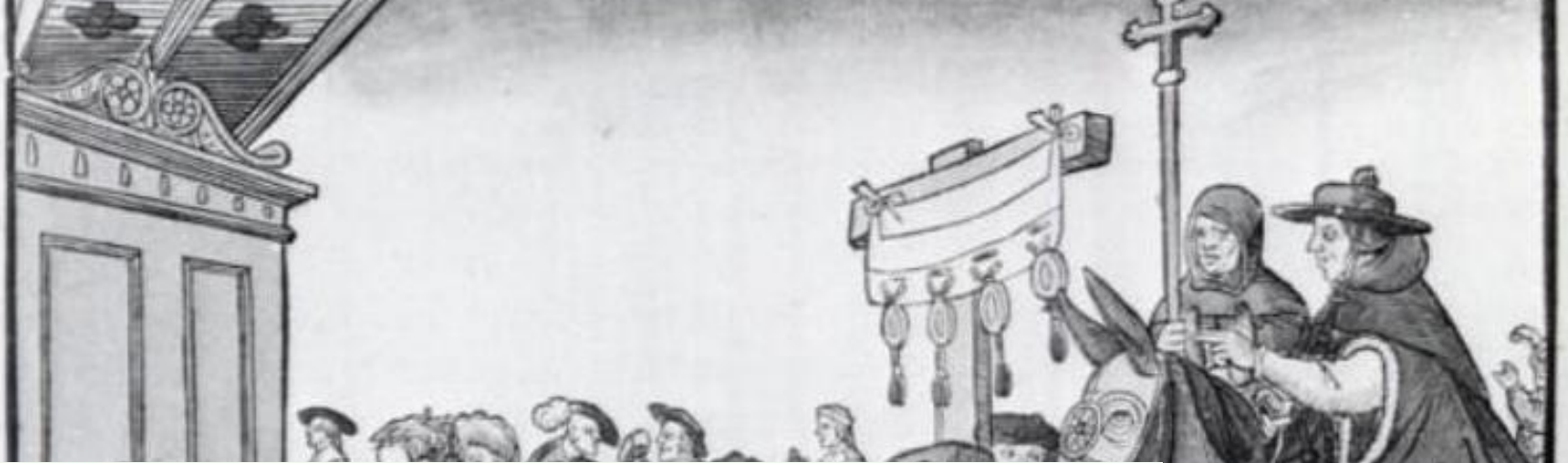
על השבייה הבבלית של הכנסייה; (De Captivitate Babylonica Ecclesiae);

על חירותו של האדם הנוצרי. (Von der Freiheit eines Christenmenschen).

95 התיזות –

על דלת הכנסייה בויטנברג

Raymūbus miseratioe diuina, tituli scē Marci noue, scē Romae ecclesie p̄biter, Cardinalis gurcesis, Ad vniuersas Germanias Ducis
 Sueciae, Noruegiae, Prussiae, Borussiae, oēsque et singulas illarū prouincias, Littuanas terras et loca. Etiam sacro Romano imperio in ipsa Germania sub
 dicta etiam adiacenta Archiepiscopi sedis de latere Legatus, vniuersis et singulis p̄teritis iras inspectis salute in dño Notificamus quod Scilicet in xpo p̄r et
 dño nr̄, dño Alexan̄der diuina p̄uidentia p̄p̄a electus et modernus Locessit oibus et singulis v̄solutis sepeo p̄fideiū p̄ tuitione oibus dōse
 fidelit̄ contra Thurocos (eiusdē fidei inimicos) iuxta ordinationē nostrā manū adlucres potrigētibus v̄tra Jubileū et alias indulgētiarū grās et facult̄
 tates quas p̄fideles obtinere p̄nt v̄solutis ecclesie p̄ nos (aut Commissarios nr̄os) deputadas, ac si v̄solutis Basilicas v̄bis tpe Jubilei, p̄tū
 lris ap̄tias de sup̄ colectis plenō p̄ntef. q̄ possint eligere cōfessorē idoneū secularē vel regularē, qui eis semel in vita ab oibus et singulis p̄o. ep̄
 cessis, criminibus et delictis etiā sedi Archiep̄scopi generalit̄ vel specialit̄ referuatis Exceptis cōsentis in lris que in die cene dñi legi cōsueuerūt abso
 lutionē plenissimā imp̄det. Ab alijs vero eidē sedi nō referuatis (vita eis comite xotōes quoties eos absoluet. Et in mortis articulo Ac etiā to
 tiens quoties de eo q̄ morte dubitat (etiā si tūc eos decedere nō contingat) plenissimā oim p̄tōg suog remissionē eis impartiri valeat. Induluit
 etiā sanctissim⁹ dñs nr̄ motu suo p̄p̄uo oēs et singulos p̄fideles b̄mōt, ac eoꝝ pariter et benefactores defunctorū (qui cū caritate decellerūt) in
 oim p̄p̄ibus, suffragijs, missis, elemosinis, orationibus, v̄solutis et ceteris oibus sp̄ualibus bonis que fieri et fieri poterūt in tota vniuersa
 li sacrosctā xp̄i ecclesia militate. Et oibus m̄ibus eiusdē imp̄petuū gr̄ce fieri. Et ne sup̄ p̄missis a quo q̄ v̄ri possit in dubiū voluit ip̄e Sc̄tissim⁹
 dñs nr̄ p̄p̄tibus nris lris tā adhibeat si lra q̄ta adhiberet si sub bulla sua p̄tōea expedire foret. Recōdē eisdē sub q̄buscūq̄ ḡnalijs vel specia
 lib⁹ de s̄lib⁹ gr̄cijs et facultatibus forsan emanatis reuocatoib⁹ et suspensioib⁹ nullaten⁹ cōp̄ebedi debere. Et q̄ deuot⁹ in xpo
 Ad ipsius fidei p̄tā tubuactionē et defensionē iuxta summi p̄tōficis intentionē et nostrā ordina
 tionē p̄t per p̄tōes lras in b̄mōi testimonij a nobis traditas approbato de suis bonis cōtulerit q̄deo (auctē ap̄lica nobis cōmissa) ip̄i vt ip̄icas
 gratijs et indulgētijs vi et gaudere possit et valeat cōcedimus pariter et indulgētijs p̄p̄tē. Datū sub sigillo nro ad hoc ordinatio.
 Anno dñi. M. cccc. ij.
 Hinc

forma absolutōis in vita rotiens quotiens.

Miserere tui etc. dñs nr̄ ih̄s x̄p̄s q̄ meritū sue passionis te absoluet. Aūcte cuius et Ap̄lica michi in hac parte cōmissa et tibi concessa. Ego
 te absoluo ab omnibus peccatis tuis In noie patris et filij et spiritus sancti Amen.

forma absolutōis et plenissime remissionis semel i vita et i mortis articulo

Miserere tui etc. dñs nr̄ ih̄s x̄p̄s q̄ meritū sue passionis te absoluet. Et ego Aūcte ip̄ius et Ap̄lica michi in hac parte cōmissa et tibi cōcessa te
 absoluo dolo ab omni sentētia excoicatiois maioris vel minoris si quā uerurr̄it. Deinde ab oibus p̄ctis tuis cōt̄it. confessis et oblitis. p̄ferēdo tibi
 plenissimā oim p̄tōidū suog remissionē. Remittēdo tibi p̄cas purgatorij in xp̄i clauis scē matris ecclesie se extēdit. In noie p̄ris et filij et sp̄. Amen

לוקאס קרנר

האפיפיור מוכר מחילות

27. אלה האומרים שכאשר המטבע הנופל מצלצל בקופה, מייד פורחת הנשמה מכור המצרף, מטיפים תורת בני-אדם.
28. אין ספק שמטבע מצלצל בקופה יכול להרבות חמדנות ותאוות בצע, אך עתירת הכנסייה עומדת למשפט אלוהים לבדו.
29. מי יודע אם כל הנשמות רוצות להיפדות בכסף מכור המצרף; כמסופר על הקדושים סְּבְּרִינוּס ופסקליס.²
30. איש אינו בטוח באמיתות חרטתו, ועוד הרבה פחות מכך בסליחה השלמה שבעקבותיה.
31. כפי שבעל תשובה אמיתי נדיר הוא, כך נדיר קונה מחילות אמיתי, רוצה לומר: נדיר ביותר.
32. ארורים לנצח, הם ומוריהם, יהיו המאמינים בביטחון בישועתם על-סמך שטרי מחילה.
33. יש להיזהר עד מאוד מן הטוענים שמחילות האפיפיור הן מתת אלוה שאין ערוך לה, שבה האדם מתפייס עם אלוהיו.

לותר בפני הדיאט בוורמס, 1521

אדם אני ולא אלוהים. על כן אין אני יכול לעזור לכתבי בדרך שונה מזו שהראה אדוני המשיח. כאשר שאלו חנן (הכהן) על תורתו, והמשרת סטר אל לחיו, אמר (יוחנן יח 23): "אם רע דברתי הוכח לי כי רעה היא". האדון עצמו, בידיעתו שאינו יכול לטעות, לא סירב לשמוע הוכחה נגד תורתו, ואפילו מעבד שפל. על אחת כמה וכמה חייב אני, אדם עלוב, העלול לטעות, להיות מוכן לבקש כל עדות שאפשר להביא לסתור את תורתי. על כן הנני מבקש מכם, למען רחמי האלוהים, את חסדכם הנשגב, מכם או מכל אדם אחר, ויהא מעמדו נעלה או שפל - להביא לי הוכחות שתגלנה את טעותי ויכריעוני ע"י עדותם של כתבי הנביאים או האוונגליון. אהיה מוכן בהחלט לחזור מכל טעות אשר תוכח כטעות. אדרבא, אהיה הראשון לזרוק את כתבי לתוך האש.

(אבל) אם לא אוכרע ע"י עדויות מכתבי הקודש, או ע"י הוכחות הגיוניות גלויות, אשאר מוכרע ע"י הפסוקים שהבאתי, והכרתי תשאר שבויה בדברי אלוהים. כי אינני מאמין, לא באפיפיור ולא במועצתו, כי גלוי וידוע הוא שהם טעו לפעמים ואף סתרו את דברי עצמם. לחזור מדברי איני יכול ואיני רוצה, כי אין זו דרך בטוחה או רצויה לאדם לעשות דבר מה בניגוד למצפונו. והאלוהים בעזרי! אמן!

1521 - משפט מול הקיסר קרל V

Begonnen 1856 vollendet 1868

*Martin Luther: "Hier stehe ich,
ich kann nicht anders, Gott helfe mir! Amen!"*

אינדולגנציות יהודיות

10:51 Cellcom

lp.tehillim-center.co.il

מוקד תהילים

אשריך על הרצון
לעשות חסד של
אמת עם נשמת
יקירך!

שם פרטי *

שם משפחה *

מייל *

נייד *

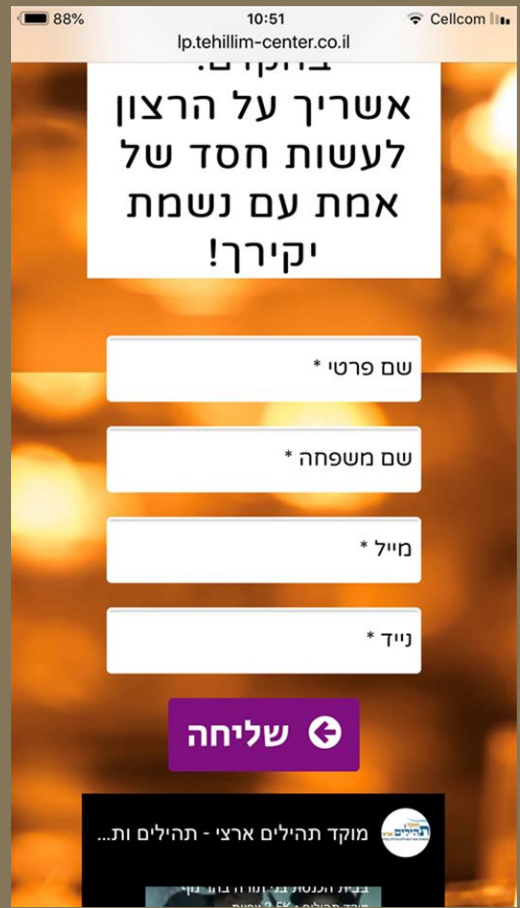
שליחה

מוקד תהילים ארצי - תהילים ות...
בניית ומנטור בנייתו וזו בנייתו
מחברת תהילים 25%

88% 10:50 Cellcom

lp.tehillim-center.co.il

עלות הפעולות
השונות במסגרת
תיקון הנפטרים, לפי
השם שתעביר/י -
120 ש"ח (חד פעמי)
שישמשו לצדקה
למשפחות נזקקות,
וגם להמשך תפעול
מערך התהילים
והתפילות.
השאירו פרטים
ונחזור אליכם
בהקדם.
אשריך על הרצון
לעשות חסד של
אמת עם נשמת
יקירך!

אשריך על הרצון
לעשות חסד של
אמת עם נשמת
יקירך!

שם פרטי *

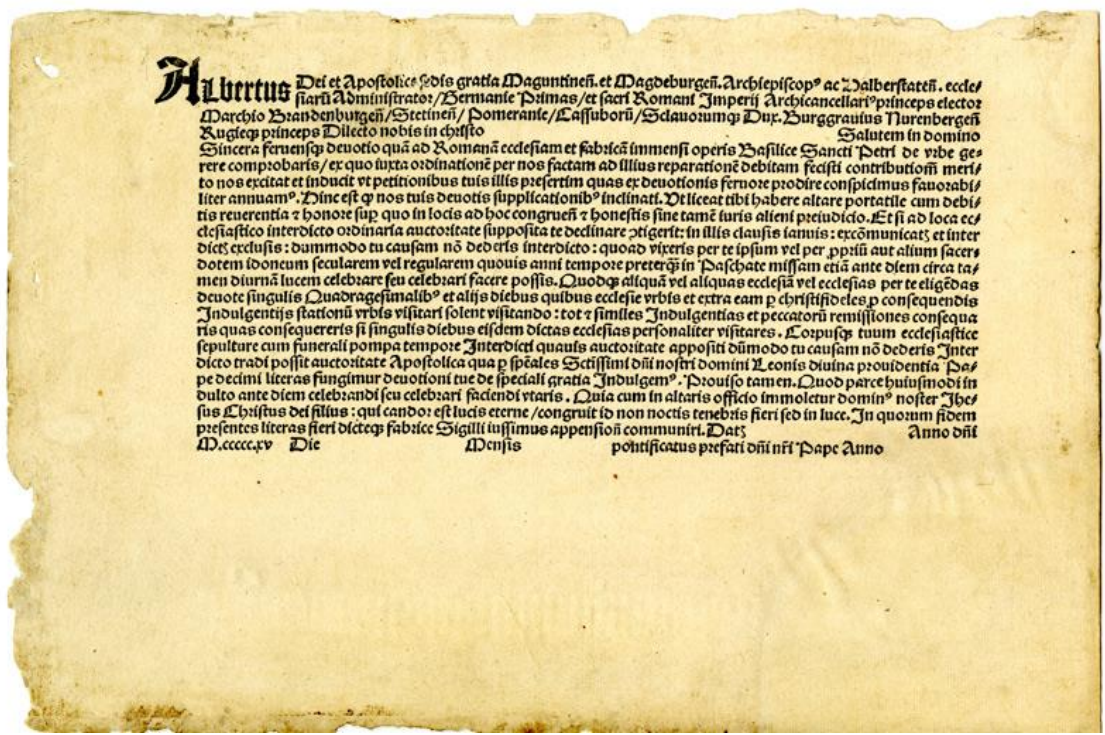
שם משפחה *

חייל *

נייד *

שליחה

מוקד תהילים ארצי - תהילים ות...

Albertus Dei et Apostolicę Sedis gratia Maguntinens. et Magdeburgens. Archiepiscopus ac Halberstatis. ecclesie
suarum Administrator / Germanie Primas / et sacri Romani Imperii Archicancellarius princeps elector
Marchio Brandenburgens. Sictinens. / Pommerane / Cassuborū / Sclavoniarum Dux. Burggrauius Nurembergens.
Rugieus princeps Dilecto nobis in christo
Sincera feruensq; deuotio quę ad Romanę ecclesiam et fabricę immensi operis Basilee Sancti Petri de urbe ge-
rere comprobatis / ex quo iuxta ordinationē per nos factam ad illius reparationē debitam fecisti contributionē meri-
to nos excitat et inducit vt petitionibus tuis illis presertim quas ex deuotionis feruore prodire conspiciamus fauorabilis-
liter annuam. Nunc est q; nos tuis deuotis supplicationib; inclinati. Ut liceat tibi habere altare portatile cum debitis
reuerentia et honore sup quo in locis ad hoc congruenti et honestis sine tamē iuris alieni preiudicio. Et si ad loca ec-
clesiastico interdico ordinaria auctoritate supposita te declinare contigerit: in illis clausis ianuis: excommunicat; et inter-
dictis exclusis: dummodo tu causam nō dederis interdico: quoad vixeris per te ipsum vel per ppriū aut alium facere
dotem idoneam secularem vel regularem quouis anni tempore preterq; in Paschate missam etiā ante diem circa tas-
men diurnā lucem celebrare seu celebrari facere possis. Quodq; aliquā vel aliquas ecclesiā vel ecclesias per te eligēdas
deuote singulis Quadragesimalib; et alijs diebus quibus ecclesie vrbis et extra eam p christifido eles p consequendis
Indulgentijs stationū vrbis visitari solent visitando: tot et similes Indulgentias et peccatorū remissiones consequaris
quas consequeris si singulis diebus eisdem dictas ecclesias personaliter visitares. Corpūq; tuum ecclesiastice
sepulture cum funerali pompa tempore Interdicti quauis auctoritate appositū dūmodo tu causam nō dederis. Inter-
dicto tradi possit auctoritate Apostolica qua p spiales Sanctissimi dñi nostri domini Leonis diuina prouidentia Pas-
pe decimi literas fungimur deuotioni tue de speciali gratia Indulgent;. Prouiso tamen. Quod paret huiusmodi in-
dulto ante diem celebrandi seu celebrari faciendi statis. Quia cum in altaris officio immoletur domin; noster Ihes-
sus Christus dei filius: qui candor est lucis eterne / congruit id non noctis tenebris fieri sed in luce. In quorum fidem
presentes literas fieri dicitę fabricę Sigilli iustissimi appensione communiti. Dat; Anno dñi
M.cccc.lv Die Mensis pontificatus prefati dñi nri Pape Anno

12 לפיכך, כָּשֶׁם שֶׁעֲלִידֵי אָדָם אֶחָד בָּא הַחֲטָא לְעוֹלָם, וְעַקֵּב הַחֲטָא בָּא הַמּוֹת, כִּדְ עֵבֶר הַמּוֹת לְכָל בְּנֵי אָדָם מְשׁוּם שְׁכַלְם חֲטָאוֹ. 13 הָרִי עוֹד לְפָנֵי הַתּוֹרָה הָיָה הַחֲטָא בְּעוֹלָם, אֲלֵא שְׂאִין הוּא נְחָשֵׁב בְּאִין תּוֹרָה. 14 בְּכָל זֹאת שְׁלֹט הַמּוֹת מֵאָדָם וְעַד מִנְּשָׂה גַם עַל אֵלֶּה שְׁלֵא חֲטָאוֹ בְּעֵבֶרָה דּוֹמָה לְעֵבֶרָה שֶׁל אָדָם, אֲשֶׁר הוּא דְמוּת מִקְבִּילָה לְאֶחָד שֶׁהָיָה עֲתִיד לְבוֹא.

15 אוֹלָם לֹא הָרִי הָעֵבֶרָה כִּהְרִי מִתְּנַת הַחֲסָד; שְׁכֹן אִם בְּגִלְל הָעֵבֶרָה שֶׁל אֶחָד מִתּוֹ הַרְבִּים, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, בְּחֲסָד הָאָדָם הָאֶחָד יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ, שִׁפְעוּ לְרַבִּים חֲסָד אֱלֹהִים וּמִתְּנָתוֹ. 16 וְאִין הַמִּתְּנָה כִּמְעֵשָׂה הָאֶחָד שְׁחֲטָא; כִּי הַמְּשַׁפֵּט עַקֵּב עֵבֶרָה אַחַת יִצָּא לְהַרְשָׁעָה, אֲבָל לְאַחַר עֵבֶרּוֹת רַבּוֹת מִתְּנַת הַחֲסָד הִיא זְכוּי; 17 שֶׁהָרִי אִם עֲלִידֵי עֵבֶרָה שֶׁל אָדָם אֶחָד מְלַדְּ הַמּוֹת, כָּל שְׁכֹן הַמְּקַבְּלִים אֶת שִׁפְעַת הַחֲסָד וְאֶת מִתְּנַת הַצְּדָקָה יִמְלְכוּ בְּחַיִּים בְּגִלְל הָאֶחָד יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ. 18 וּבְכֹן, כָּשֶׁם שֶׁעֲבֶרָה אַחַת הִיא הַרְשָׁעָה לְכָל בְּנֵי אָדָם, כֹּן גַם מְעֵשָׂה צְדָקָה אֶחָד הוּא זְכוּי שֶׁל חַיִּים לְכָל בְּנֵי אָדָם; 19 כִּי כָּשֶׁם שֶׁבְּגִלְל אִי־צִיּוֹתוֹ שֶׁל אָדָם אֶחָד נַעֲשׂוּ הַרְבִּים לְחוֹטְאִים, כֹּן גַם בְּגִלְל צִיּוֹתוֹ שֶׁל הָאֶחָד יַעֲשׂוּ הַרְבִּים לְצַדִּיקִים. 20 הַתּוֹרָה בָּאָה וּבְכַדְּ רַבּוֹ הָעֵבֶרּוֹת. אֲבָל הֵיכֹן שֶׁהַתְּרַבָּה הַחֲטָא, הַחֲסָד שִׁפְעַת עוֹד יוֹתֵר. 21 וְכַדְּ כָּשֶׁם שֶׁהַחֲטָא מְשַׁל בַּמּוֹת, כֹּן גַם יִמְשַׁל הַחֲסָד בְּאִמְצָעוֹת צְדָקָה, וְהַתּוֹצָאָה - חַיִּי עוֹלָם עֲלִידֵי יִשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדוֹנֵנוּ.

האגרת אל הרומים פרק ה

12 לְפִיכֹךְ, כְּנִשְׁם שְׁעַל-יְדֵי אָדָם אֶחָד
בָּא הַחַטָּא לְעוֹלָם,
וְעַקְבַּב הַחַטָּא בָּא הַמָּוֶת,

כֹּךְ עָבַר הַמָּוֶת
לְכֹל בְּנֵי אָדָם
מִנְשׂוּם שְׁכַלְמֵם חַטָּאוֹ.

13 הרי עוד לפני התורה היתה החטא בעולם,

אלא שאין הוא נחשב באין תורה.

14 בכל זאת **שלט המות מאדם ועד משה**

גם על אלה שלא חטאו בעברה דומה לעברה של **אדם**...

רומים ה

רומים ה 14

אָדָם - אֲשֶׁר הוּא דְמוֹת מִקְבִּילָה
לְאֶחָד שֶׁהָיָה עֲתִיד לָבוֹא.

כָּל שָׁכֵן
הַמִּקְבְּלִים
אֶת שִׁפְעוֹ
הַחֶסֶד וְאֶת
מִתְּנַת
הַצְּדָקָה
יִמְלְכוּ
בַּחַיִּים
בְּגֵל
הָאֶחָד
יִשׁוּעַ
הַמְּשִׁיחַ."

אל הרומים ה

18 שְׁהֲרִי
אִם עַל-יְדֵי
עֵבֶרָה שֶׁל
אָדָם אֶחָד
מֶלֶךְ
הַמּוֹת,

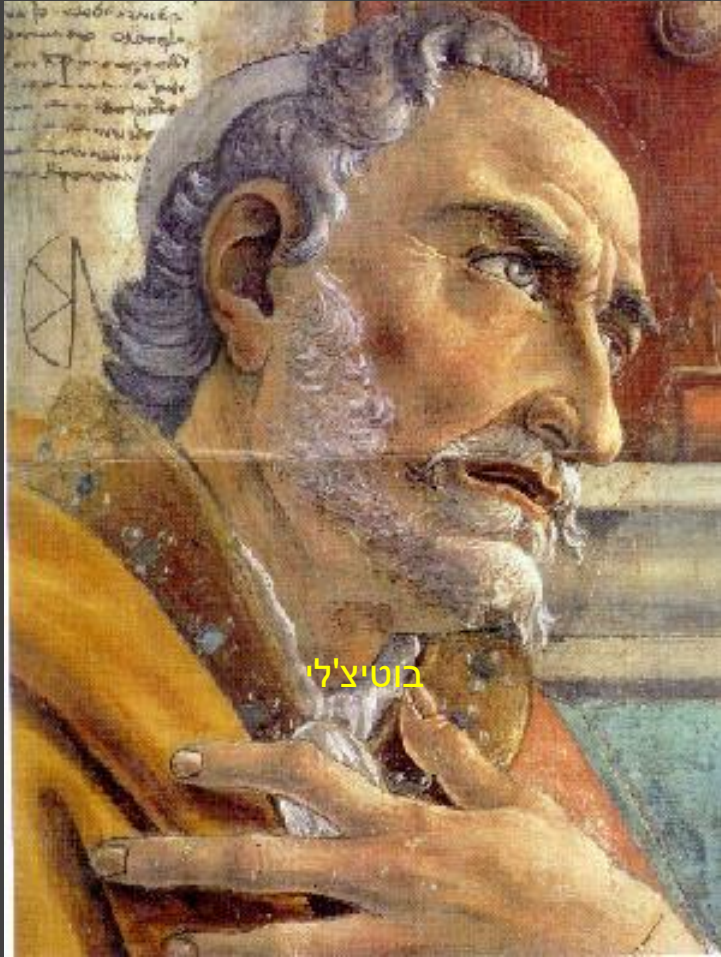
19 כִּי כְּשֶׁם שֶׁבַגְלָל אִי-צִיּוֹתוֹ שֶׁל אָדָם אֶקְדָּ
נַעֲשׂוּ הַרְבֵּים לְחוֹטָאִים,
כֵּן גַּם בַּגְּלָל צִיּוֹתוֹ שֶׁל הָאֶקְדָּ
יַעֲשׂוּ הַרְבֵּים לְצַדִּיקִים.

וְכִּי כִשְׁמֵ שְׁהַחֲטָא מְשַׁל בְּמֹת, כֵּן גַם יְמַשֵּׁל הַחֲסֵד בְּאִמְצָעוֹת צְדָקָה,
וְהִתּוֹצְאָה - חַיֵּי עוֹלָם עַל-יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדוֹנָנוּ.

אוגוסטינוס מהיפו (430 – 354)

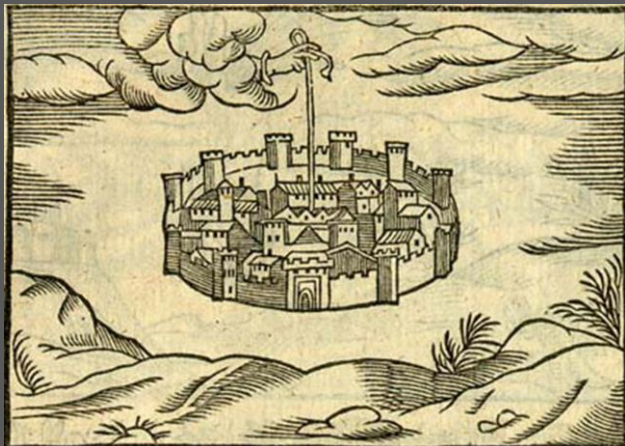
בוטיצ'לי

לאחר הנפילה נמצאים בני האדם בעמק
הבכא, רחוקים, בגלות מירושלים = אלוהים.

כעת האנושות מורכבת מאזרחי העיר
הארצית = בני העולם הזה

השאיפה- להגיע לירושלים של מעלה.

(אוהבי האל הם אזרחי העיר השמימית).

חילקתי את המין האנושי לשני סדרים.

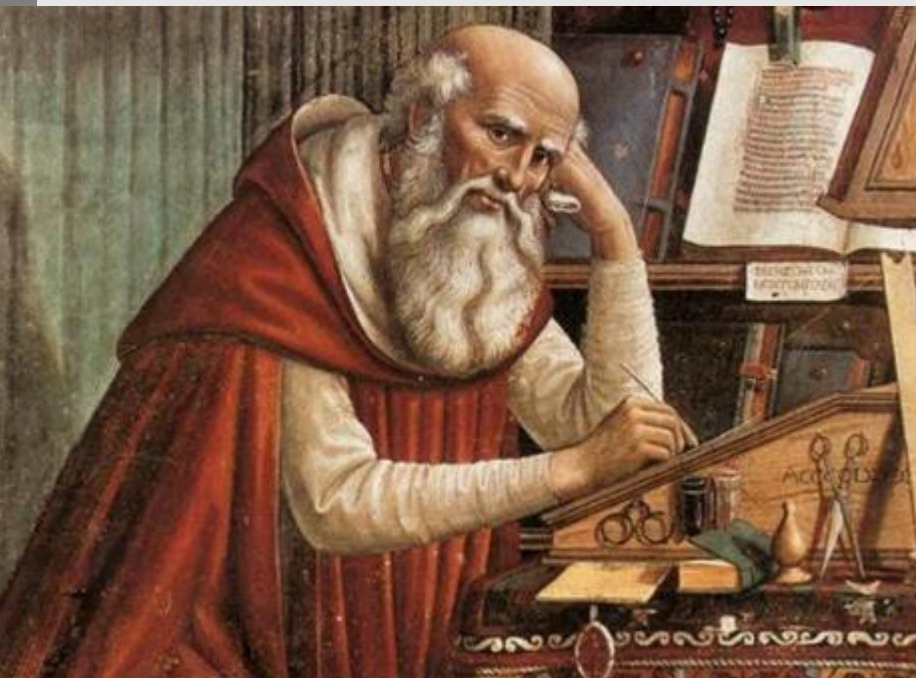
האחד מכיל את אלו אשר חיים על פי דרך האדם,
והאחר את אלו אשר חיים על פי דרכו של האל.
כיניתי שני סדרים אלו, בצורה אלגורית,
כשתי ערים:

כלומר, שתי חברות של אדם.
האחת המיועדת לשלטון נצחי עם האל,
והאחרת אשר עתידה להתנסות בעונשים נצחיים עם השטן.

עיר האלוהים, ספר XV פרק 1

טבענו החוטא מוליד בנו ***libido dominandi*** -תשוקה לדומיננטיות,
שבאה לידי ביטוי בדרך הקשה וחסרת הרחמים בה בני אדם נוהגים אחד
בשני.

איננו יכולים באמת לאהוב מכיוון שהאגו והגאווה חותרים תמיד תחתינו.
כוח ההבנה וההגיון שלנו הוא שביר,
תאווה רודפת אותנו כל העת,
אנחנו לא מבינים את עצמנו,
רודפים אחרי רוחות רפאים שהמצאנו
ועל כן חיינו מלאים בחרדה.

ביקורתו כלפי כל אותם פילוסופים
"שביקשו בטפשות מדהימה להיות
שמחים כאן על פני האדמה ולהשיג
שלווה דרך מאמציהם שלהם"

הקושי עלי אדמות נובע מעצם היותנו אנושיים,
שאינם יכולים להגיע למושלם.
נידונו להיות יצורים שתמיד מחפשים מעלות טובות
ואהבה,
אבל אף פעם לא מצליחים לגמרי להשיג אותן.

אנחנו, מערכות היחסים שלנו, החברות והמדינות שלנו
הם בהכרח לא מה שהיינו רוצים שיהיו.

זו לא אשמתנו (לפחות לא הישירה),
זה פשוט ככה.

תוצאות 'הנפילה' –

נוצר פער בין הגוף והמחשבה (mind)
והחלה ההידרדרות בין ה-mind ועצמו!

הפער בין הרצון לעצמו: הרצון מחולק

"סכיזופרני" (divided will) =

לרצות ולא לרצות משהו בעת ובעונה אחת.

פער בין חשיבה והרגש. שניהם תוצרים

של הנשמה אבל מעתה יש פער –

בכך עצם העונש:

הרגשות לא מצייתים למחשבה

(כשם שלא צייתו לאלוהים).

הרצון החופשי הוא צלם אלוהים

ולכן החטא הוא כה גדול:

בני אדם הם צלם אלוהים

אשר בוחר מרצון חופשי לחטוא!

**הפערים בין הגוף לנשמה
מובילים לתוצאה: מוות!**

הטבע האנושי נגרר מטה
על ידי הנטל המכריע של האנוכיות
(האישית והקיבוצית) = החטא הקדמון.

אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁהַתּוֹרָה הִיא רוֹחֵנִית, אֲךָ אֲנִי הִנְנִי בְּשָׂר וְדָם
 וּמְכוּר לַחֲטָא. אֲכֵן אֵינְנִי מִבֵּין אֶת מַעֲשֵׂי, כִּי לֹא אֶת מֵה
 שְׂאֲנִי חֲפֵץ אֲנִי עוֹשֶׂה, אֶלָּא דוֹקָא אֶת מֵה שְׂשָׁנוּא עָלַי אֲנִי
 עוֹשֶׂה. ...

מִכָּאן שְׁלֹא עוֹד אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת הַמַּעֲשֶׂה, אֶלָּא הַחֲטָא
 הַשׁוֹכֵן בִּי, שֶׁהָרִי אֲנִי יוֹדֵעַ כִּי בִי, כְּלוּמַר בְּבִשְׂרִי, לֹא שׁוֹכֵן
 הַטּוֹב. אֲמָנָם לְרָצוֹת אֲנִי יָכוֹל, אֲךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַטּוֹב אֵינְנִי
 יָכוֹל; כִּי אֵינְנִי עוֹשֶׂה אֶת הַטּוֹב שְׂאֲנִי חֲפֵץ בּוֹ, אֶלָּא אֶת
 הָרַע שְׂאֵינְנִי חֲפֵץ בּוֹ - אוֹתוֹ אֲנִי עוֹשֶׂה.

20 וְאִם אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת מַה שֶּׁבִּנְגוּד לְרִצּוֹנִי,
הֲרִי שְׂלֹא עוֹד אֲנִי עוֹשֶׂה אוֹתוֹ, אֶלֶּא הַחֲטָא הַשּׁוֹכֵן
בִּי.

לְפִיכָךְ אֲנִי מוֹצֵא אֶת הַחֶק הַזֶּה: רִצּוֹנִי לַעֲשׂוֹת אֶת
הַטּוֹב, אֶלֶּא שֶׁהֲרַע עוֹמֵד לְפָנָי.
בְּאָדָם הַפְּנִימִי שֶׁבִי אֲנִי שֹׂמַח בְּתוֹרַת אֱלֹהִים,
אֶךְ בְּאִיבְרֵי אֲנִי רוֹאֶה חֶק אַחֵר,
וְהוּא נִלְחָם נֶגֶד הַחֶק שֶׁבְּשִׁכְלִי וּמְשַׁעֲבֵד אוֹתִי לְחֶק
הַחֲטָא הַשּׁוֹרֵר בְּאִיבְרֵי.

אוי לי, אָדָם אַמְלָל שְׁכֵמוֹתַי,
מי יִצִּילֵנִי מִגּוֹף זֶה שֶׁהַמּוֹת בּוֹ?

25 תּוֹדָה לְאֱלֹהִים עַל יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ אֲדוֹנֵנוּ!

וּבְכֵן, בְּשִׁכְלִי אֲנִי עֹבֵד לְתוֹרַת אֱלֹהִים,
אֶךְ בְּבִשְׂרִי אֲנִי מְשַׁעֲבֵד לְחֹק הַחַטָּא.

מרטין לותר – פירוש על האגרת אל הגלטים ב,ד

בהיותי נזיר הגעתי לכך שחשבתי את עצמי עזוב לגמרי (מאת אלוהים), כל אימת שחשתי בתאוות בשרים, רצוני לאמר, כשחשתי בתנועה רעה כל שהיא, בחמדת בשרים, בזעם, בשנאה או בקנאה כלפי אחר.

ניסיתי דרכים רבות, התוודתי מדי יום ביומו וכדומה, אך דבר לא הועיל לי שכן תאוותי הגופנית שבה תמיד וחזרה, עד כי לא יכולתי לשקוט ותמיד הרגזוני מחשבות אלה:

"בזה או בזה חטאת: נגוע אתה בקנאה, בקוצר רוח ובחטאים כיוצא באלו: על כן לשווא נכנסת למסדר הקדוש הזה, ואין תועלת בכל מעשיך הטובים

מרטין לותר – פירוש על האגרת אל הגלטים ב,ד

אילו אז הבנתי כהלכה את דבריו של פאולוס
"כי הבשר מתאוה ההיפך מן הרוח,
והרוח ההיפך מן הבשר,
ושניהם מתקוממים זה לזה
עד שלא תוכלו לעשות את אשר תחפצו" -
לא הייתי צריך לענות את עצמי באופן כה אומלל,
אלא הייתי חושב ואומר לעצמי, כפי שאני רגיל
לעשות עתה: מרטין, אתה לא תהיה נקי לגמרי
מחטא, שכן עדיין יש לך בשר ועל כן תחוש במאבק
איתו בהתאם לאמירתו של פאולוס "הבשר מתנגד
אל הרוח" ...

מרטין לותר 1483 - 1547

"אף שחייתי חיי נזיר
לבלי דופי, הרגשתי כמי
שחוטא בפני האל,
ומצפוננו נוקפו מאוד. לא
יכולתי להאמין כי מעשי
הכפרה שלי יפייסו
אותו..."

אין זה רק היעדרה של תכונת הרצון ולא רק היעדרו של האור בתבונה, של המידה הטובה בזיכרון; אלא היעדרה המוחלט של צדיקות כלשהי ושל יכולתם של כל הכוחות, של גוף ונפש, של האדם כולו, פנימה וחוץ. יתר על כן, יש בו באדם נטייה ברורה לרע, סלידה מפני הטוב, שנאה לאור ולחוכמה, ששון לנוכח השגיאה והאפלה, מנוסה מפני מעשים טובים ותיעוב כלפיהם, דהרה אל הרוע.

לבסוף, בחסדי האל, אחרי שהגיתי יומם וליל, שעיתי להקשרן של המלים: **"כי בה צדקת האלוהים מתגלית מתוך אמונה לתכלית אמונה, ככתוב: צדיק באמונתו יחיה"** (אל הרומים 1:17).

או אז התחלתי להבין כי צדקת האלוהים היא זו אשר על-פיה חיים הצדיקים בחסד האל,

דהיינו האמונה.

וזו משמעותה:

צדקת האל מתגלית בבשורה, דהיינו אותו צדק פאסיבי שבו האל המלא רחמים מצדיק אותנו באמונה, ככתוב - 'צדיק באמונתו יחיה'.

מיד חשתי כאילו נולדתי
מחדש, כאילו נכנסתי
בשעריו הפתוחים של גן
העדן.

מרגע זה ואילך ראיתי את כל
כתבי הקודש באור חדש...
ועתה, במקום לשנוא את
הביטוי "צדקת האלוהים",
התחלתי לאהוב אותו כמתוק
שבביטויים שכן ביטוי זה של
פאולוס הפך עבורי לשערי גן
העדן...

* * *

כיצד האדם יכול להיגאל!?

מרטין לותר 1483 - 1547

כיצד האדם יכול להיגאל!?

באמצעות אמונה בלבד, לא באמצעות מעשים טובים

היכן טמונה הסמכות הדתית?

בכתבי הקודש

מהי הכנסייה?

קהילת המאמינים הנוצרים

מהי מהות החיים הנוצריים?

לשרת את האל

מרטין לותר 1483 - 1547

AMORE ET STUDIO ELUCIDANDAE
 ueritatis haec subscripta disputabunt Vuitenbergæ, Præsidente
 R. P. Martino Luther, Artium & S. Theologiae Magistro, eius-
 demq; ibidem lectore Ordinario. Quare petit ut qui non pos-
 sunt uerbis praesentes nobiscum disceptare, agant id literis ab-
 sentes. In nomine domini nostri Iesu Christi. Amen.

Omnis & Magister noster Iesus Christus, di-
 cendo poenitentiam agite &c. omnem uitam fi-
 delium, poenitentiam esse uoluit.

Quod uerbum poenitentia de poenitentia sacra-
 mentali (i. confessionis & satisfactionis quae
 sacerdotum ministerio celebratur) non po-
 test intelligi.

- ij Non tamen sola intēdit interiorē; immo interior nulla est, nisi foris operetur utriusq; carnis mortificationes.
- iiij Manet itaq; poena donec manet odium sui (i. poenitentia uera intus) scilicet usq; ad introitum regni caelorum.
- v Papa non uult nec potest, ullas poenas remittere; praeter eas, quas arbitrio uel suo uel canonum imposuit.
- vj Papa nō potest remittere ullam culpā, nisi declarādo & approbādo remissam a deo. Aut certe remittēdo casus reseruatos sibi, quibus con-
- vij Nulli profus remissam in orationibus humiliarum in orationibus
- viiij Canones poenitentiarum morituris, secum
- ix Inde bene nobis f. is decretis semp
- x Indocte & male faciūt sacerdotes ij, qui morituris poenitentias canonicas in purgatorium reseruant.
- xi Zizania illa de mutanda poena Canonica in poenā purgato-

DISPUTATIO DE VIRTUTE INDVLGEN.

- xij Morituri, per mortem omnia soluunt, & legibus canonū mor-
 tui tam sunt, habentes iure earū relaxationem.
- xiiij Imperfecta sanitas seu charitas morituri, necessario secum fert
 magnū timorem, tūoq; maiore, quāto minor fuerit ipsa.
- xv Hic timor & horror, satis est, se solo (ut alia taceam) facere poe-
 nam purgatorij, cum sit proximus desperationis horror.
- xvj Videntur, infernus, purgatorium, caelum differre; sicut despe-
 ratio, prope desperationem, securitas differunt.
- xvij Necessarium uidetur animabus in purgatorio sicut minui hor-
 rorem, ita augeri charitatem.
- xviii Nec probatū uidetur ullis, aut rationibus, aut scripturis, qd sint
 extra statum meriti seu augende charitatis.
- xix Nec hoc probatū esse uidetur, qd sint de sua beatitudine certae
 & securae, saltem oēs, licet nos certissimi simus.
- xx Igit̄ Papa per remissionē plenariā omnium poenarū, non simpli-
 citer omnia intelligit, sed a seipso tūmodo impositarū.
- xxj Errant itaq; indulgentiarū praedicatorēs ij, qui dicunt per Pa-
 pae indulgentias, hominē ab omni poena solui & saluari.
- xxij Quia nullam remittit animabus in purgatorio, quā in hac ui-
 ta debuissent secundum Canones soluere.
- xxiij Si remissio ulla omnium omnino poenarū potest alicui dari; certū
 est eam nō nisi perfectissimis, i. paucissimis dari.

כהונת כל המאמינים

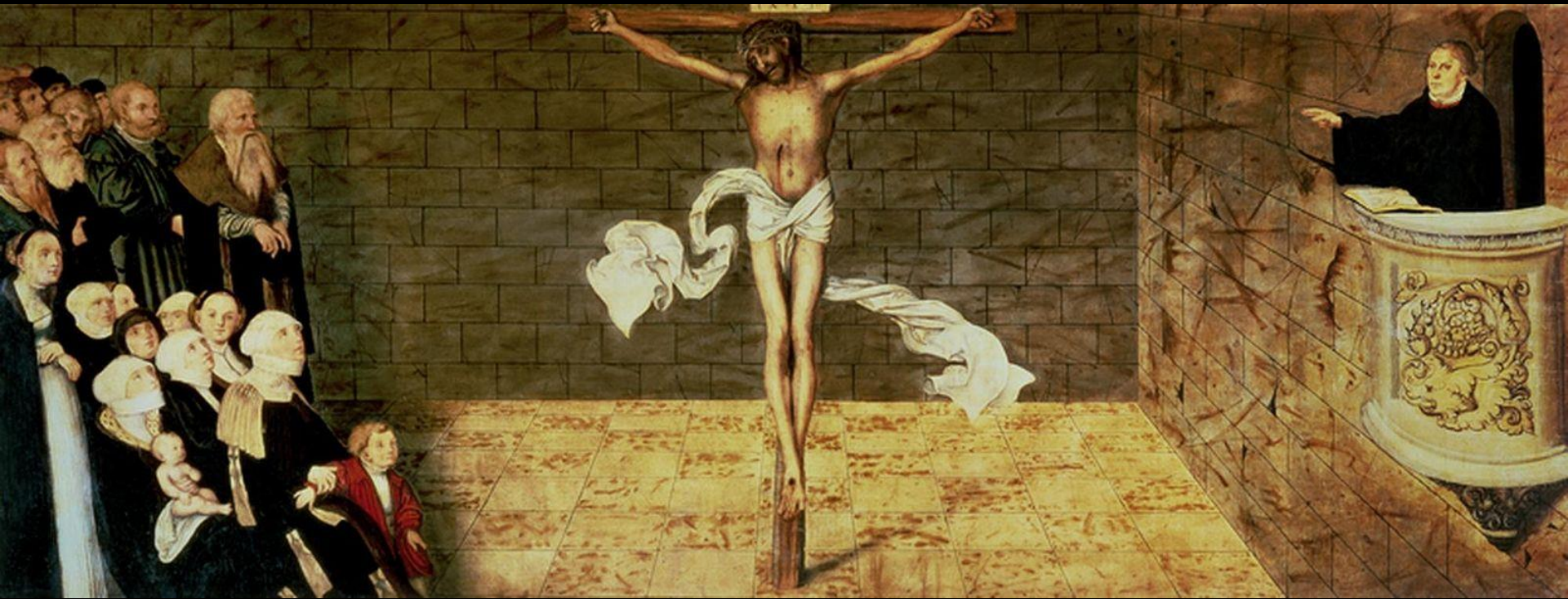
הכנסייה היא קהל המאמינים

Lucas Cranach Wittenberg altarpiece, Wittenberg church

Lucas Cranach Wittenberg altarpiece,

Sola Fide

חסד בלבד:

מתנת אלוהים המושלמת
בקרבן הכפרה של ישוע.

Sola Gratia

האיגרת אל האפסים ב' 8-10:

8 הן בַּחֶסֶד נוֹשְׁעֵתֶם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה;

וְזֹאת לֹא מִיִּדְכֶם, כִּי אִם מִתְּנַת אֱלֹהִים הִיא.

9 אִין זֶה נוֹבֵעַ מִמַּעֲשִׂים, כְּדִי שְׁלֹא יִתְגָּאֵה אִישׁ;

Sola Gratia

10 שְׁהָרִי מַעֲשֵׂה יְדֵי אֱלֹהִים אֲנַחְנוּ, בְּרוּאִים בַּמַּנְשִׁיחַ יֵשׁוּעַ

לְמַעֲשִׂים טוֹבִים אֲשֶׁר אֱלֹהִים הֵכִינָם מִקֶּדֶם לְמַעַן נַחֲיֶה בָּהֶם.

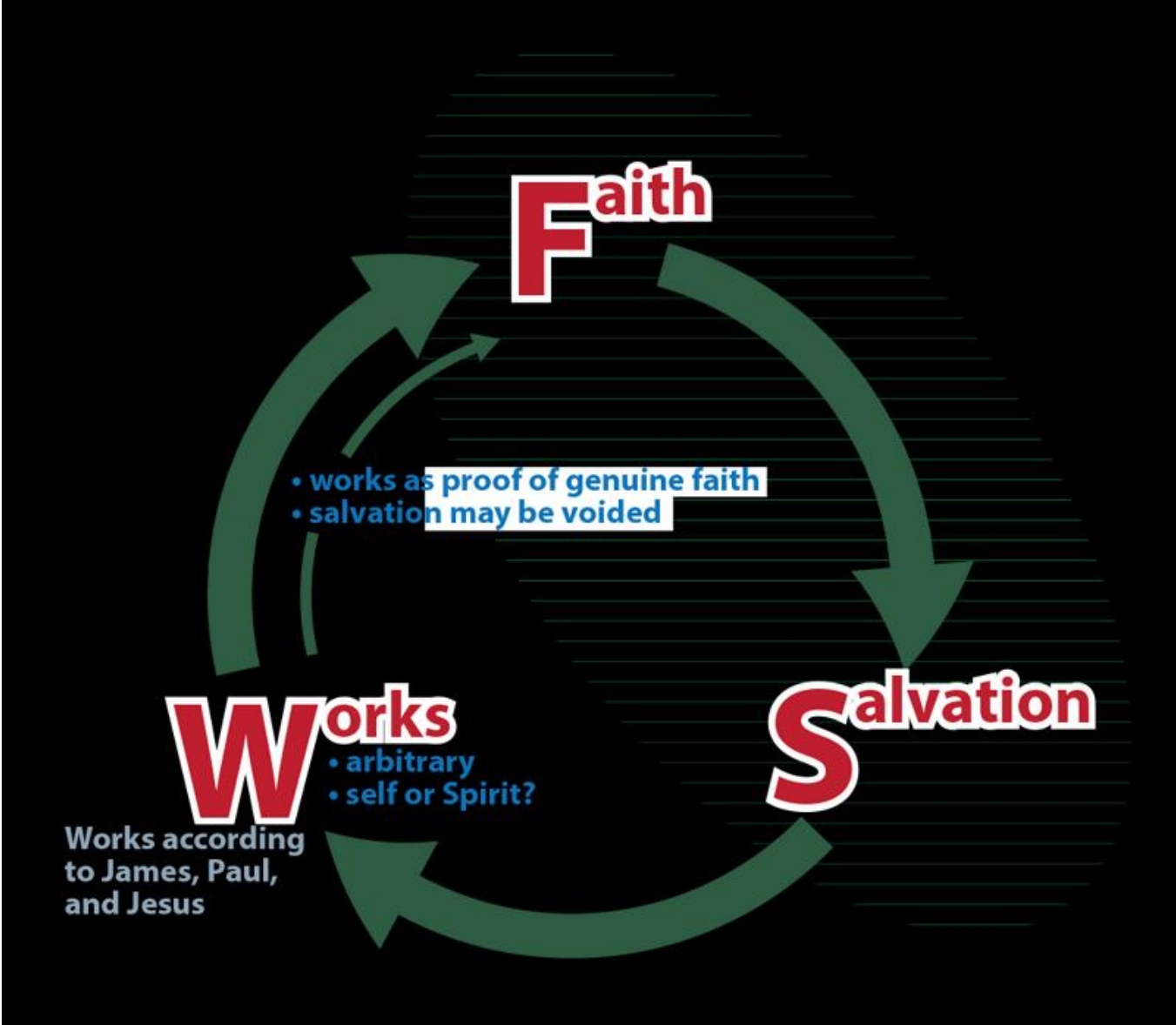
"המעשים הטובים לא הופכים את האדם לטוב.

אדם טוב עושה מעשים טובים"

"די לו לאדם הנוצרי באמונה,
ואין הוא זקוק לשום מעשה על-מנת שיהיה חסיד;
ואם אין הוא זקוק עוד לשום מעשה,
ודאי משוחרר הוא מהמצוות והחוקים [...]
זוהי החירות הנוצרית, האמונה הצרופה"
("על חירות האדם הנוצרי", תרגום: רן הכהן).

- שחרור של המוסר מהדת —
עלינו לעשות טוב לא לשם ישועתנו,
אלא מפני שהוא טוב.

תעמולה נגד הכנסייה הקתולית

ВЪВЪЛОНСЪЛЪ. АПОКАЛЪПТИСИСЪ, ГЛАВА СЕДМА НА ДЕСАТЬ

תעמולה נגד הפרוטסטנטים

תעמולה לותרנית
נגד ריבוי הפלגים
הפרוטסטנטיים:
"השמרו לכם
מנביאי השקר
הבאים אליכם
בלבוש כבשים
ובקרבים זאבים
טורפים המה":

תעמולה נגד פרוטסטנטים אחרים

אנדרטת לותר וורמס

Luther

Reuchlin

Savonarola

Hus

Melanchthon

Augsburg

Magdeburg

Friedrich III

Philip I